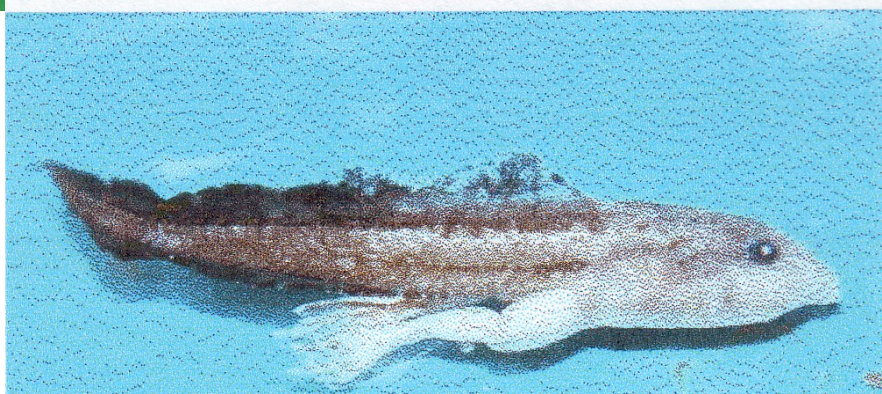

เขียดจะนา, เขียดทราย, เขียดอีแ้วด

Occidozyga lima (Gravenhorst, 1829)

Common puddle frog, Granulated puddle frog

เขียดจะนา เขียดอีแวก์ เขียดทราย – *Occidozyga lima* (Gravenhorst, 1829)

ลักษณะ มีขนาดตัวเล็ก (จากปลายปากถึงรูก้นประมาณ 40 มิลลิเมตร) ลำตัวป้อม หัวกลม ผิวหนังลำตัวทั้งด้านหลังและด้านท้องมีตุ่มละเอียดจำนวนมากกระจายหนาแน่น แต่ตุ่มที่อยู่ด้านข้างลำตัวมีขนาดใหญ่และมีช่องเปิด ซึ่งเป็นอวัยวะของระบบเส้นข้างตัว (lateral line system)

ด้านหลังสีเทาหรือสีน้ำตาลจางหรือสีน้ำตาลอมเขียว และมีจุดสีเข้มกระจาย บางตัวมีแถบสีเขียวกว้างหรือเส้นสีขาวเล็กพาดยาวตรงกลางหลังจากปลายปากถึงรูก้น ขอบด้านล่างของด้านข้างตัวมีแถบสีดำพาดยาวจากด้านท้ายขาหน้าไปที่ต้นขาหลัง ด้านท้ายตรงส่วนต้นของขาหลัง (femur) จากรูก้น มีแถบสีดำกว้างที่มีขอบเป็นเส้นสีขาวต่อด้วยเส้นสีดำพาดตามความยาวของขา ด้านท้อง คาง และหน้าอกสีขาว

ขาหน้าและขาหลังสั้น เมื่อพับขาหลังแนบกับลำตัวไปทางด้านหน้า ข้อตีนอยู่ในตำแหน่งด้านท้ายของแผ่นเยื่อแก้วหู นิ้วตีนหน้ามีแผ่นหนังประมาณ $\frac{1}{4}$ ของความยาวนิ้ว นิ้วตีนหลังมีแผ่นหนังเต็มความยาวนิ้ว สันใต้ฝ่าตีนหลังมี 2 ซัน (inner metatarsal tubercle และ outer metatarsal tubercle) ขนาดใหญ่ แต่สันด้านในใหญ่กว่าสันด้านนอก

ลูกอ๊อดมีขนาดตัวใหญ่ ลำตัวเรียวยาว ส่วนปลายของหัวเรียวแหลม ตาอยู่ทางด้านบนของหัว หางเรียวและมีกล้ามเนื้อแข็งแรง แผ่นครีบท่างใหญ่สีดำและมีลักษณะย่น ครีบท่างบนใหญ่กว่าครีบท่างล่างมาก ปากอยู่ทางด้านหน้าของหัว ช่องปากเล็ก ริมฝีปากล่างมีรูปร่างโค้งคล้ายเกือกม้าและยืด-หดเข้าไปในอู่ปากได้ ไม่มีตุ่มพิน แต่มีจะงอยปากที่ขอบเป็นเป็นรอยหยัก จะงอยปากล่างใหญ่กว่าจะงอยปากบน

การแพร่กระจาย จีน อินเดีย เมียนมาร์ ลาว เวียดนาม กัมพูชา มาเลเซีย สิงคโปร์ ในประเทศไทยพบทุกภาคของประเทศ ในพื้นที่สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราชพบบริเวณโดยรอบอ่างเก็บน้ำ

พื้นที่อาศัย ในเวลากลางวันหลบซ่อนตัวอยู่ในพุ่มของพรรณพืชที่เติบโตปกคลุมขอบอ่างเก็บน้ำ และออกหากินเวลากลางคืนบนพื้นดินเปิดโล่งของอ่างเก็บน้ำ

นิสัย อาศัยในแหล่งน้ำหรือใกล้เคียงแหล่งน้ำที่มีพรรณพืชเติบโตข้างแหล่งน้ำ ชอบอาศัยในแหล่งน้ำของระบบนิเวศน้ำนิ่ง เวลากลางวันจะหลบซ่อนตัวอยู่ในพุ่มของพรรณพืชที่เติบโตปกคลุมขอบอ่างเก็บน้ำ เมื่อถูกรบกวนจะกระโดดลงน้ำและดำน้ำหนี แต่หลังจากนั้นจะลอยตัวขึ้นมาที่ผิวน้ำ น้ำ ส่วนปลายของหัวอยู่ระดับผิวน้ำและลำตัวจมลงไปได้ น้ำ ทางขาหน้าและขาหลังออกไปจากลำตัว ถ้าน้ำในแหล่งน้ำที่อาศัยอยู่แห้งในฤดูแล้งจะหลบซ่อนตัวอยู่ในโคลนหรือส่วนที่ลึกที่สุดตามรอยแยกของดิน ผสมพันธุ์และวางไข่ในอ่างเก็บน้ำ

ถูกอัดหากินอยู่ตามพื้นล่างของแหล่งน้ำและว่ายน้ำได้เร็วมาก กินตะกอนอินทรีย์
สารตามพื้นท้องน้ำ

สถานภาพ ไม่ได้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง พ.ศ. 2535
และไม่มีสถานภาพเพื่อการอนุรักษ์ตามกฎหมายของ Office of Natural Resources and
Environmental Policy and Planning (2005) และตามเกณฑ์ของ IUCN (2008) เป็นชนิดที่ถูก
ชาวบ้านจับลูกอัดเพื่อบริโภคและเพื่อค้าขาย ในพื้นที่สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราชม
ประชากรไม่มาก